WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 16 stycznia 2007 r. *

W sprawie C-265/05

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Cour de cassation (Francja) postanowieniem z dnia 21 czerwca 2005 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 27 czerwca 2005 r., w postępowaniu:

José Perez Naranjo

przeciwko

Caisse régionale d'assurance maladie (CRAM) Nord-Picardie,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: V. Skouris, prezes, P. Jann, C.W.A. Timmermans, A. Rosas, R. Schintgen, P. Kūris, E. Juhász (sprawozdawca) i J. Klučka, prezesi izb, J.N. Cunha Rodrigues, U. Lõhmus, E. Levits, A.Ó Caoimh i L. Bay Larsen, sędziowie,

* Język postępowania: francuski.

rzecznik generalny: L.A. Geelhoed,
sekretarz: K. Sztranc-Sławiczek, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 20 czerwca 2006 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu José Perez Naranjo przez SCP Thomas-Raquin oraz Benabent, avocat,

— w imieniu Caisse régionale d'assurance maladie (CRAM) Nord-Picardie przez J.-A. Blanc, avocat,

— w imieniu rządu francuskiego przez G. de Bergues'a oraz O. Christmann, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu hiszpańskiego przez I. del Cuvillo Contrerasa oraz M.A. Sampola Pucurulla, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu włoskiego przez I.M. Braguglię, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez G. Aiella, avvocato dello Stato,

— w imieniu rządu fińskiego przez T. Pynnę, działającą w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez C. White, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez T. de la Mare'a, barrister,

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez D. Martina oraz M.-J. Jonczy, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 13 lipca 2006 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 4 ust. 2a, art. 10a, art. 19 ust. 1 i art. 95b, jak również załącznika IIa do rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie, w brzmieniu zmienionym i uaktualnionym rozporządzeniem Rady (WE) nr 118/97 z dnia 2 grudnia 1996 r. (Dz.U. 1997, L 28, str. 1, zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1408/71").

2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu pomiędzy J. Perezem Naranjo a Caisse régionale d'assurance maladie (regionalna kasa chorych) (CRAM) Nord-Picardie w przedmiocie wniosku o przyznanie zasiłku uzupełniającego (zwany dalej „zasiłkiem uzupełniającym") z Fonds national de solidarité (krajowego funduszu solidarności), który od dnia 1 stycznia 1994 r. został przemianowany na Fonds de solidarité de viellesse (fundusz solidarności na rzecz starości) (zwany dalej „funduszem").

Ramy prawne

Prawo wspólnotowe

3 Artykuł 4 ust. 1 rozporządzenia nr 1408/71 przewiduje:

„Niniejsze rozporządzenie stosuje się do wszystkich ustawodawstw odnoszących się do działów zabezpieczenia społecznego, które dotyczą:

[…]

c) emerytur;

[…]".

4 Artykuł 4 ust. 2a rozporządzenia nr 1408/71 stanowi:

„Niniejsze rozporządzenie stosuje się również do specjalnych świadczeń nieskładkowych, wynikających z ustawodawstwa lub z systemów innych niż określone w ust. 1 lub które są wyłączone na podstawie ust. 4, jeżeli świadczenia te służą:

a) zapewnieniu uzupełniającego, zastępczego lub pomocniczego pokrycia od ryzyka objętego działami zabezpieczenia społecznego określone[go] w ust. 1 lit. a)—h);

b) lub wyłącznie do zapewnienia szczególnej ochrony osobom niepełnosprawnym".

5 Artykuł 10 ust. 1 rozporządzenia nr 1408/71 dotyczący uchylenia klauzul zamieszkania stanowi w akapicie pierwszym:

„O ile niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, świadczenia pieniężne z tytułu inwalidztwa, starości lub dla osób pozostałych przy życiu, renty z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej oraz świadczenia z tytułu śmierci uzyskane na podstawie ustawodawstwa jednego lub kilku państw członkowskich nie ulegają zmniejszeniu, zmianie, zawieszeniu, zniesieniu ani przepadkowi z tego tylko powodu, że uprawniony zamieszkuje terytorium innego państwa członkowskiego niż to, w którym znajduje się instytucja zobowiązana do wypłaty świadczeń".

6 Artykuł 10a rozporządzenia nr 1408/71 przewiduje w ust. 1:

„Nie naruszając przepisów w art. 10 i tytułu III, osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, korzystają ze specjalnych świadczeń pieniężnych nieskładkowych, określonych w art. 4 ust. 2a, wyłącznie na terytorium państwa członkowskiego, w którym zamieszkują, zgodnie z ustawodawstwem tego państwa, pod warunkiem że te świadczenia wymienione są w załączniku IIa. Świadczenia te przyznawane są przez instytucję miejsca zamieszkania i na jej koszt".

7 Zgodnie z art. 19 ust. 1 rozporządzenia nr 1408/71:

„1. Pracownikowi najemnemu lub osobie prowadzącej działalność na własny rachunek, która zamieszkuje na terytorium państwa członkowskiego innego niż państwo właściwe i która spełnia warunki przewidziane przez ustawodawstwo państwa właściwego do nabycia prawa do świadczeń, z uwzględnieniem w danym przypadku przepisów art. 18, przysługują w państwie zamieszkania:

a) świadczenia rzeczowe, realizowane przez instytucję miejsca zamieszkania na rachunek instytucji właściwej, zgodnie z przepisami prawa stosowanymi przez nią, tak jakby była w niej ubezpieczona;

b) świadczenia pieniężne wypłacane przez instytucję właściwą, zgodnie z ustawodawstwem stosowanym przez nią […]".

8 Trzeci i czwarty motyw rozporządzenia Rady (EWG) nr 1247/92 z dnia 30 kwietnia 1992 r. zmieniającego rozporządzenie (EWG) nr 1408/71 (Dz.U. L 136, str. 1), którego art. 1 wprowadził do rozporządzenia nr 1408/71 wyżej przywołane art. 4 ust. 2a i art. 10a, mają następujące brzmienie:

„niezbędne jest również uwzględnienie orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości stwierdzającego, że niektóre świadczenia przewidziane na mocy prawa krajowego mogą jednocześnie podlegać pod dział zarówno zabezpieczenia społecznego, jak i pomocy społecznej, ze względu na grupę osób, do których stosuje się te prawa, ze względu na ich cele i ich sposoby stosowania;

Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że w pewnych swoich cechach ustawodawstwo, na podstawie którego udziela się takich świadczeń, jest pokrewne pomocy społecznej w tym zakresie, że potrzeba jest zasadniczym kryterium przy jego wprowadzaniu w życie oraz iż warunki uprawniające do otrzymania nie opierają się na sumowaniu okresów zatrudnienia lub okresów składkowych, podczas gdy z punktu widzenia innych cech jest ono bliskie zabezpieczeniu społecznemu w tym zakresie, że nie ma tu swobody decyzji co do sposobu, w jaki udziela się świadczeń, takich jak te przewidziane poniżej, oraz w tym, że przyznaje ono beneficjentom prawnie określoną pozycję".

9 Artykuł 95b rozporządzenia nr 1408/71, zatytułowany „Przepisy przejściowe w celu stosowania rozporządzenia (EWG) nr 1247/92", zawiera ust. 9, który ma następujące brzmienie:

„Stosowanie art. 1 rozporządzenia (EWG) nr 1247/92 nie może spowodować odrzucenia wniosku o przyznanie specjalnego świadczenia nieskładkowego, przyznanego

jako dodatek do renty lub emerytury, który został złożony przez osobę zainteresowaną, która spełniała warunki przyznania tego świadczenia przed dniem 1 czerwca 1992 r., nawet gdy zainteresowany zamieszkuje na terytorium państwa członkowskiego innego niż właściwe państwo członkowskie, o ile wniosek o przyznanie świadczenia został złożony w ciągu pięciu lat, począwszy od dnia 1 czerwca 1992 r.".

10 W załączniku IIa rozporządzenia nr 1408/71 tytuł „Francja" zawiera następującą wzmiankę:

„a) zasiłek uzupełniający z Krajowego Funduszu Solidarności (ustawa z dnia 30 czerwca 1956 r.)".

Prawo krajowe

11 Artykuł L. 815-2 akapit pierwszy code de la sécurité sociale (kodeksu zabezpieczenia społecznego), w brzmieniu obowiązującym w okresie, gdy miały miejsce okoliczności faktyczne w postępowaniu przed sądem krajowym, przewidywał, że „[k]ażda osoba posiadająca obywatelstwo francuskie i zamieszkująca na terytorium Francji lub w departamencie wymienionym w art. L. 715-1 […], która osiągnęła minimalny wiek, obniżony w przypadku niezdolności do pracy, i która otrzymuje jedno lub kilka świadczeń z tytułu starości na podstawie przepisów ustawowych lub wykonawczych […], korzysta z zasiłku uzupełniającego" na warunkach określonych w kodeksie.

12 Artykuł R. 815-2 akapit pierwszy tego kodeksu ustala wiek minimalny na sześćdziesiąt pięć lat jako zasadę ogólną oraz na sześćdziesiąt lat w przypadku niezdolności do pracy.

13 Zgodnie z art. L. 815-2-1, L. 815-7 i L. 815-8 tego kodeksu zasiłek uzupełniający jest przekazywany przez fundusz podmiotom i instytucjom odpowiedzialnym za jego wypłatę, jest przyznawany na wyraźny wniosek zainteresowanych i należny tylko wówczas, gdy suma tego zasiłku i środków osobistych wnioskodawcy nie przekracza określonych progów ustalonych w dekrecie.

14 Z informacji uzupełniających, które wpłynęły do sekretariatu Trybunału w dniu 8 maja 2006 r., po tym jak Trybunał zwrócił się do sądu krajowego o dostarczenie wyjaśnień na podstawie art. 104 § 5 regulaminu, wynika, że zasiłek uzupełniający, finansowany przez fundusz, utworzony na podstawie ustawy nr 93-936 z dnia 22 lipca 1993 r., uzupełnia główne świadczenie w granicach minimalnego dochodu gwarantowanego dla osób starszych, a warunkiem przyznania zasiłku jest kontrola środków na warunkach określonych w art. R. 815-21–R. 815-32 code de la sécurité sociale.

15 Na podstawie art. L. 135-1 akapit pierwszy tego kodeksu zadaniem funduszu jest finansowanie nieskładkowych świadczeń z tytułu starości wynikających z solidarności narodowej. Z art. L. 135-3 kodeksu oraz z uwag na piśmie przedstawionych przez rząd francuski wynika, że wpływy do funduszu przeznaczone na finansowanie wydatków, które ten ponosi na mocy art. L. 135-1, obejmują lub obejmowały w latach 1994–2003 całość lub część ogólnej składki na ubezpieczenie społeczne oraz składki solidarności społecznej obciążającej przedsiębiorstwa, jak również, w mniejszym stopniu, opłaty socjalne w wysokości 2%, opłaty za napoje oraz podatek z tytułu przezorności.

16 Ogólna składka na ubezpieczenie społeczne jest pobierana od dochodów z tytułu działalności zarobkowej oraz dochodów zastępczych osób fizycznych, jak również od dochodów z majątku, z inwestycji i z gier. Podstawą obciążającej przedsiębiorstwa składki solidarności społecznej oraz opłat socjalnych w wysokości 2% są, odpowiednio, obrót przedsiębiorstw podlegających podatkowi dochodowemu od osób prawnych oraz dochody z majątku lub z inwestycji osób fizycznych zamieszkujących we Francji.

Okoliczności faktyczne sprawy przed sądem krajowym i pytanie prejudycjalne

17 J. Perez Naranjo, skarżący w postępowaniu przed sądem krajowym, urodzony w dniu 27 września 1931 r., jest obywatelem hiszpańskim. Pracował we Francji od 1957 r. do 1964 r., następnie powrócił do Hiszpanii. Od dnia 1 listopada 1991 r. pobiera francuskie świadczenie emerytalne.

18 W dniu 28 maja 1997 r. zwrócił się do Caisse régionale d'assurance maladie (CRAM) Nord-Picardie o wypłatę zasiłku uzupełniającego. Ponieważ jego wniosek został oddalony, wniósł skargę do sądu ubezpieczeń społecznych w Lille, który orzeczeniem z dnia 13 grudnia 2001 r. tę skargę oddalił.

19 Rozpatrując odwołanie J. Pereza Naranja od tego orzeczenia, cour d'appel (sąd apelacyjny) w Douai również oddalił je wyrokiem z dnia 28 lutego 2003 r. z uwagi na to, że zasiłek uzupełniający, wyraźnie wymieniony w załączniku IIa rozporządzenia nr 1408/71, stanowi szczególną kategorię świadczeń zwanych „specjalnymi świadczeniami nieskładkowymi", które wchodzą w zakres art. 10a tego rozporządzenia, i stąd od dnia 1 czerwca 1992 r., kiedy to zainteresowany nie spełniał warunku wieku przewidzianego przez przepisy francuskie, nie podlegają już przenoszeniu.

20 Skarżący przed sądem krajowym złożył kasację do Cour de cassation i w jej uzasadnieniu podniósł, że zasiłek uzupełniający nie stanowi ani świadczenia specjalnego, ani nieskładkowego, i że uznając inaczej jedynie z tego powodu, że zasiłek ten jest wyraźnie wymieniony w załączniku IIa rozporządzenia nr 1408/71, a nie przystępując do jakiegokolwiek badania charakteru tego zasiłku, cour d'appel w Douai naruszył art. 4 ust. 2a i art. 10a tego rozporządzenia.

21 W tych okolicznościach Cour de cassation postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy wykładni prawa wspólnotowego należy dokonywać w ten sposób, że sporny zasiłek uzupełniający, wpisany do załącznika IIa rozporządzenia 1408/71, ma charakter specjalny i nieskładkowy, co zgodnie z art. 10a i 95b rozporządzenia nr 1408/71 wyklucza jego przyznanie wnioskodawcy, niemającemu miejsca zamieszkania w danym państwie, który na dzień 1 czerwca 1992 r. nie spełniał warunku wieku, bądź też w ten sposób, iż stanowi on świadczenie z ubezpieczenia społecznego i w konsekwencji, na podstawie art. 19 ust. 1 tego rozporządzenia, winien być wypłacony zainteresowanej osobie, która spełnia warunki jego przyznania, bez względu na to, w jakim państwie członkowskim ma swoje miejsce zamieszkania?".

W przedmiocie dopuszczalności

22 Rząd fiński poddaje w wątpliwość dopuszczalność przedstawionego pytania z uwagi na to, że wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym nie przedstawia w wystarczającym stopniu ram prawnych postępowania, a dostarczone w tym celu informacje zawierają takie braki, że rząd fiński nie był w stanie przedstawić uwag na piśmie w przedmiocie tego pytania.

23 Jednak na wniosek Trybunału sąd krajowy przekazał wyjaśnienia dotyczące krajowych ram prawnych. Ponadto państwa członkowskie oraz instytucje wspólnotowe miały możliwość uzupełnienia swoich uwag podczas rozprawy. W tych okolicznościach Trybunał uznaje, że został w stopniu wystarczającym poinformowany, aby móc udzielić użytecznej odpowiedzi na przedstawione pytanie.

24 Z tego wynika, że nie należy uznać niedopuszczalności przedstawionego pytania.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

25 Przez swoje pytanie sąd krajowy zmierza zasadniczo do ustalenia, czy świadczenie takie jak zasiłek uzupełniający, wymieniony w załączniku IIa rozporządzenia nr 1408/71 w tytule „Francja", stanowi specjalne świadczenie nieskładkowe w rozumieniu art. 4 ust. 2a tego rozporządzenia w jego brzmieniu obowiązującym w czasie, gdy miały miejsce okoliczności faktyczne sprawy. Jeśli świadczenie to zostanie tak zakwalifikowane, to zgodnie z art. 10a i 95b tego rozporządzenia wnioskodawca niezamieszkujący na terytorium właściwego państwa, który w dniu 1 czerwca

1992 r. nie spełniał warunku wieku, nie ma prawa do tego świadczenia; natomiast w przypadku gdy zasiłek ten nie może zostać zakwalifikowany jako specjalne świadczenie nieskładkowe, będzie musiał być przyznany osobom, które w tym dniu spełniły warunek wieku, zgodnie z art. 19 ust. 1 tego rozporządzenia, bez względu na to, w jakim państwie członkowskim zamieszkują.

26 Trybunał badał już możliwość przenoszenia zasiłku uzupełniającego i uznał, że uzależnienie wypłaty tego zasiłku od spełnienia warunku zamieszkiwania na terytorium francuskim było niezgodne z art. 10 ust. 1 rozporządzenia nr 1408/71 (zob. wyroki z dnia 24 lutego 1987 r. w sprawach połączonych od 379/85 do 381/85 i 93/86 Giletti i in., Rec. str. 955, pkt 17 i z dnia 12 lipca 1990 r. w sprawie C-236/88 Komisja przeciwko Francji, Rec. str. I-3163, pkt 14 i 20).

27 Jednakże w następstwie tych wyroków rozporządzenie nr 1408/71 zostało zmienione rozporządzeniem nr 1247/92 poprzez dodanie w szczególności art. 4 ust. 2a i art. 10a. Na podstawie art. 10a akapit pierwszy wyłącznie osoby, które zamieszkują na terytorium właściwego do wypłaty świadczeń państwa członkowskiego, mogą korzystać ze specjalnych świadczeń nieskładkowych, o których mowa w art. 4 ust. 2a.

28 Kwestia możliwości przenoszenia zasiłku uzupełniającego powinna zatem zostać zbadana w świetle art. 10a.

29 Z orzecznictwa Trybunału wynika, że odstępstwa od zasady przenoszenia świadczeń z zabezpieczenia społecznego, przewidziane w art. 10a rozporządzenia nr 1408/71, powinny być interpretowane ściśle. Przepis ten może dotyczyć tylko świadczeń, które spełniają warunki ustalone w art. 4 ust. 2a tego rozporządzenia, czyli świadczeń, które mają zarazem charakter specjalny i nieskładkowy oraz które są wymienione w załączniku IIa tego rozporządzenia (zob. podobnie wyroki z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie C-160/02 Skalka, Rec. str. I-5613, pkt 19, jak również z dnia 6 lipca 2006 r. w sprawie C-154/05 Kersbergen-Lap i Dams-Schipper, Zb.Orz. str. I-6249, pkt 25).

30 Zasiłek uzupełniający, jak przypomniano w pkt 10 niniejszego wyroku, został wymieniony w załączniku IIa rozporządzenia nr 1408/71.

31 Należy zatem zbadać, czy ten zasiłek, po pierwsze, posiada charakter specjalny oraz czy, po drugie, ma charakter nieskładkowy.

W przedmiocie specjalnego charakteru zasiłku uzupełniającego

32 Trybunał orzekł już, że świadczenie specjalne w rozumieniu art. 4 ust. 2a rozporządzenia nr 1408/71 definiuje się przez jego cel. Powinno ono zastępować lub uzupełniać świadczenie z zabezpieczenia społecznego oraz posiadać cechy pomocy społecznej uzasadnionej względami ekonomicznymi i społecznymi oraz powinno być przyznawane na podstawie uregulowań ustalających obiektywne kryteria (zob. ww. wyroki w sprawie Skalka, pkt 25 oraz w sprawie Kersbergen-Lap i Dams-Schipper, pkt 30).

33 Bezsporne jest, że zasiłek uzupełniający, przyznawany w celu zwiększenia emerytury z zabezpieczenia społecznego, należy do zabezpieczenia społecznego. Zatem zasiłek uzupełniający, który uzupełnia emeryturę wymienioną w art. 4 ust. 1 lit. c)

rozporządzenia nr 1408/71, ma taki sam podmiotowy zakres stosowania jak to ostatnie świadczenie i wymaga tego samego wieku minimalnego dla nabycia doń prawa.

34 Jeśli chodzi o związek pomiędzy zasiłkiem uzupełniającym a pomocą społeczną, jak podkreślił rzecznik generalny w pkt 36 swojej opinii, zasiłek ten ma na celu zagwarantowanie beneficjentowi minimalnego poziomu środków utrzymania w przypadku niewystarczającej wysokości emerytury. Jest przyznawany osobom, które osiągnęły wiek emerytalny i których całkowite zasoby są niższe od minimum ustalonego przez ustawodawcę krajowego. Wysokość tego świadczenia, uzupełniając zasoby beneficjentów do poziomu ustalonego ustawowo, różni się w rezultacie w zależności od tych zasobów. Potrzeba osobista, czyli indywidualna sytuacja finansowa każdego beneficjenta, odgrywa zatem pierwszorzędną rolę. Ponadto z informacji przedstawionych przez sąd krajowy wynika, że przyznanie zasiłku uzupełniającego nie wiąże się z okresem działalności zarobkowej ani z okresem opłacania składki.

35 Z tego wynika, że zasiłek uzupełniający, który wchodzi w zakres zarazem zabezpieczenia społecznego, jak i pomocy społecznej, posiada charakter mieszany i należy go uznać za świadczenie specjalne.

W przedmiocie nieskładkowego charakteru zasiłku uzupełniającego

36 Co do składkowego lub nieskładkowego charakteru zasiłku uzupełniającego z orzecznictwa Trybunału wynika, że decydujące kryterium w tym względzie stanowi sposób faktycznego finansowania danego świadczenia. Trybunał zbada, czy to finansowanie

jest zapewnione, bezpośrednio lub pośrednio, ze składek na ubezpieczenie społeczne lub ze środków publicznych (zob. podobnie ww. wyroki w sprawie Skalka, pkt 28, jak również w sprawie Kersbergen-Lap i Dams-Schipper, pkt 36). Badanie to może jednak wymagać analizy przepisów i praktyki krajowej w sposób do tego stopnia szczegółowy i pogłębiony, że mogłoby wychodzić poza zadania Trybunału w ramach postępowania prejudycjalnego i stąd późniejsza współpraca ze strony sądu krajowego może okazać się niezbędna, aby osiągnąć ostateczny rezultat.

37 W tym względzie należy najpierw zauważyć, jak to uczyniła Komisja, że o ile zasiłek uzupełniający jest wypłacany przez kasy chorych (caisses de maladie), to tym następnie zwraca koszty fundusz, a zatem ciężar świadczenia ponosi ten ostatni.

38 Następnie należy zauważyć, jak wynika z pkt 15 niniejszego wyroku, że środki funduszu pochodzą głównie z ogólnej składki na ubezpieczenie społeczne oraz ze składki solidarności społecznej obciążającej przedsiębiorstwa.

39 Wreszcie co do charakteru środków funduszu skarżący w postępowaniu krajowym oraz rząd hiszpański kwestionują przed Trybunałem jedynie kwalifikację ogólnej składki na ubezpieczenie społeczne jako obciążenia podatkowego. Powołując się na wyrok z dnia 15 lutego 2000 r. w sprawie C-169/98 Komisja przeciwko Francji, Rec. str. I-1049, skarżący w postępowaniu krajowym uważa, że ogólna składka na ubezpieczenie społeczne stanowi składkę na ubezpieczenie społeczne, stąd zasiłek uzupełniający ma charakter składkowy.

40 W rezultacie należy określić, czy składka, taka jak ogólna składka na ubezpieczenie społeczne, powinna być uznana za składkę na ubezpieczenie społeczne lub za środki publiczne nieposiadające cech takiej składki.

41 Trzeba najpierw zauważyć, że w wymienionym wyżej wyroku w sprawie Komisja przeciwko Francji przedmiotem sporu nie była szczególna kwestia kwalifikacji ogólnej składki na ubezpieczenie społeczne dla celów art. 4 ust. 2a rozporządzenia nr 1408/71, lecz jedynie to, w jakim państwie członkowskim dana osoba może podlegać obowiązkowi opłacania takiej składki dla celów art. 13 rozporządzenia nr 1408/71.

42 Kwestia charakteru ogólnej składki na ubezpieczenie społeczne pojawia się zwłaszcza w związku z obowiązkiem opłacania składki we Francji od dochodów z działalności zarobkowej i dochodów zastępczych przez pracowników najemnych oraz osoby prowadzące działalność na własny rachunek, która, jak wynika z akt przekazanych Trybunałowi, stanowi pokaźne środki funduszu, który finansuje zasiłek uzupełniający.

43 Przede wszystkim ogólna składka na ubezpieczenie społeczne od dochodów z działalności zarobkowej i dochodów zastępczych przedstawia pewne podobieństwa ze składkami opłacanymi w ramach ogólnego systemu zabezpieczenia społecznego, zwłaszcza odnośnie do jej podstawy oraz sposobu pobierania.

44 Ponadto w pkt 35 przywołanego powyżej wyroku w sprawie Komisja przeciwko Francji Trybunał uznał, że składka ta, w przeciwieństwie do opłat, z których pokrywane są ciężary publiczne o charakterze ogólnym, służy szczególnie i bezpośrednio finansowaniu zabezpieczenia społecznego we Francji.

45 Przy określaniu, czy zasiłek uzupełniający ma charakter składkowy czy nieskładkowy alokacja ogólnej składki na ubezpieczenie społeczne na finansowanie zabezpieczenia społecznego nie wystarczy, aby wykazać, że zasiłek uzupełniający jako taki stanowi świadczenie składkowe.

46 W tym względzie należy zastanowić się nad istnieniem dającego się zidentyfikować związku pomiędzy zasiłkiem uzupełniającym a ogólną składką na ubezpieczenie społeczne od dochodów z działalności zarobkowej i dochodów zastępczych.

47 Jak wynika z informacji przedstawionych Trybunałowi, związek pomiędzy zasiłkiem uzupełniającym a ogólną składką na ubezpieczenie społeczne od dochodów z działalności zarobkowej i dochodów zastępczych nie wydaje się spełniać tego warunku.

48 Po pierwsze, wydaje się, że zadaniem funduszu, który udostępnia środki konieczne do pokrycia zasiłku uzupełniającego, jest ? zgodnie z właściwymi przepisami krajowymi ? finansowanie nieskładkowych świadczeń z tytułu starości wynikających z solidarności narodowej, których ograniczoną część stanowi zasiłek uzupełniający.

49 Po drugie, o ile prawdą jest, że ogólna składka na ubezpieczenie społeczne od dochodów z działalności zarobkowej i dochodów zastępczych stanowi istotną część wpływów funduszu, to jednak wpływy te pochodzą również z innych składek i opłat, których charakter jako ciężarów podatkowych nie jest kwestionowany przed Trybunałem.

50 Po trzecie, ogólna składka na ubezpieczenie społeczne od dochodów z działalności zarobkowej i dochodów zastępczych służy finansowaniu nie tylko funduszu, lecz również innych systemów społecznych.

51 Po czwarte, co się tyczy beneficjentów, przesłanki przyznania i sposoby naliczania zasiłku uzupełniającego nie są ustalone w zależności od jakiejkolwiek składki.

52 Zważywszy na powyższe rozważania, wydaje się, że zakładając nawet, że część ogólnej składki na ubezpieczenie społeczne od dochodów z działalności zarobkowej i dochodów zastępczych powinna być uznana raczej za składkę niż finansowanie pochodzące ze środków publicznych, to nie wydaje się, by związek pomiędzy tą składką a zasiłkiem uzupełniającym wystarczająco dawał się zidentyfikować, aby zasiłek uzupełniający mógł być zakwalifikowany jako składkowy.

53 Do sądu krajowego należy sprawdzenie dokładności informacji zawartych w pkt 48–52 niniejszego wyroku w celu ostatecznego rozstrzygnięcia, czy sporne świadczenie posiada charakter składkowy czy nieskładkowy.

W przedmiocie ewentualnego stosowania przepisów przejściowych

54 Zgodnie z zasadą ogólną świadczenia z zabezpieczenia społecznego w rozumieniu rozporządzenia nr 1408/71 podlegają przenoszeniu, to znaczy, że prawo do tych świadczeń nie może być ograniczone do osób, które mają miejsce zamieszkania we właściwym państwie członkowskim. Jednakże, jak podniesiono w pkt 27 niniejszego wyroku, art. 10a tego rozporządzenia przewiduje wyjątek w zakresie specjalnych świadczeń pieniężnych nieskładkowych, o których mowa w art. 4 ust. 2a tego rozporządzenia, poprzez zastrzeżenie prawa do tych świadczeń dla osób, które mają miejsce zamieszkania na terytorium tego państwa, jeśli świadczenia te są wymienione w załączniku IIa tego rozporządzenia.

55 Jednakże prawodawca wspólnotowy, przy wprowadzeniu art. 10a do rozporządzenia nr 1408/71 przez rozporządzenie nr 1247/92, ustanowił przepisy przejściowe w art. 2 tego ostatniego rozporządzenia. Artykuł 2 ust. 2, którego brzmienie zostało zasadniczo powtórzone w art. 95b ust. 9 rozporządzenia nr 1408/71 na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 3095/95 z dnia 22 grudnia 1995 r. (Dz.U. L 335, str. 1), dotyczy sytuacji osoby, która zamieszkując na terytorium państwa członkowskiego innego niż właściwe państwo członkowskie, nie złożyła wniosku o przyznanie specjalnego świadczenia, chociaż spełniała warunki przyznania tego świadczenia przed dniem 1 czerwca 1992 r., datą wejścia w życie rozporządzenia nr 1247/92, i przewiduje, że taka osoba dysponuje pięcioletnim terminem, począwszy od dnia 1 czerwca 1992 r., na złożenie wniosku o przyznanie takiego świadczenia specjalnego.

56 Z tego wynika, że na podstawie tego przepisu przejściowego należy odrzucić warunek miejsca zamieszkania, jeśli osoba, która spełniała przesłanki przyznania świadczenia takiego jak zasiłek uzupełniający przed dniem 1 czerwca 1992 r., złożyła wniosek w takim terminie.

57 Zgodnie z postanowieniem odsyłającym, chociaż skarżący w postępowaniu przed sądem krajowym otrzymywał francuskie świadczenie emerytalne od dnia 1 listopada 1991 r., to w dniu 1 czerwca 1992 r. nie spełniał prawnych warunków przyznania zasiłku uzupełniającego. W istocie, jak wynika z pkt 12 niniejszego wyroku, to świadczenie może być przyznane wyłącznie emerytom, którzy osiągnęli wiek 65 lat albo 60 lat w przypadku niezdolności do pracy.

58 Komisja zakłada, że J.M. Perez Naranjo mógłby korzystać z przepisów przejściowych, gdyby można było wykazać jego niezdolność do pracy przed dniem 1 czerwca 1992 r.

59 Tymczasem bezsporne jest, że skarżący w postępowaniu przed sądem krajowym, urodzony w dniu 27 września 1931 r., nie osiągnął wieku 65 lat w dniu 1 czerwca 1992 r. oraz pobierał zwykłą emeryturę z systemu francuskiego, a nie rentę z tytułu niezdolności do pracy.

60 Ponieważ sąd krajowy nie zwrócił się w tym przedmiocie z pytaniem do Trybunału, to nie trzeba badać założenia poczynionego przez Komisję.

61 Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, na postawione pytanie trzeba odpowiedzieć tak, że świadczenie takie jak zasiłek uzupełniający — wymieniony w tytule „Francja" w załączniku IIa rozporządzenia nr 1408/71 — stanowi świadczenie specjalne. Badanie sposobu finansowania zasiłku uzupełniającego na podstawie informacji zawartych w aktach sprawy przekazanych Trybunałowi wydaje się wskazywać na brak dającego się wystarczająco zidentyfikować związku pomiędzy ogólną składką na ubezpieczenie społeczne a spornym świadczeniem, co prowadzi do wniosku, że zasiłek uzupełniający posiada charakter nieskładkowy. Jednakże do sądu krajowego należy sprawdzenie dokładności informacji zawartych w pkt 48–52 niniejszego wyroku w celu ostatecznego rozstrzygnięcia, czy sporne świadczenie posiada charakter składkowy czy nieskładkowy.

W przedmiocie kosztów

62 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

Świadczenie takie jak zasiłek uzupełniający — wymieniony w tytule „Francja" w załączniku IIa do rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie, w brzmieniu zmienionym i uaktualnionym rozporządzeniem Rady (WE) nr 118/97 z dnia 2 grudnia 1996 r. — stanowi świadczenie specjalne. Badanie sposobu finansowania zasiłku uzupełniającego na podstawie informacji zawartych w aktach sprawy przekazanych Trybunałowi wydaje się wskazywać na brak dającego się wystarczająco zidentyfikować związku pomiędzy ogólną składką na ubezpieczenie społeczne a spornym świadczeniem, co prowadzi do wniosku, że zasiłek uzupełniający posiada charakter nieskładkowy. Jednakże do sądu krajowego należy sprawdzenie dokładności informacji zawartych w pkt 48–52 niniejszego wyroku w celu ostatecznego rozstrzygnięcia, czy sporne świadczenie posiada charakter składkowy czy nieskładkowy.

Podpisy